

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Krakowie

Kraków 15.06.2016

Protokół

z cyklu paneli dyskusyjnych organizowanych przez PTE Oddział w Krakowie w ramach projektu współfinansowanego przez Narodowy Bank Polski pt. „Wyzwania rozwojowe Polski w warunkach pokryzysowych”.

10 Panel dyskusyjny w dniu 15.06.2016 roku Wyzwania polityki paliwowo-energetycznej Polski

- prof. Andrzej Prusek:

„Diagnoza, wyzwania i polityka paliwowo-energetyczna Polski”

Zebranych powitała **dr Agnieszka Thier**, moderator dyskusji, przypominając o zasadach panelu, gdzie najpierw wygłaszane są trzy referaty, a następnie w części dyskusyjnej każdy z obecnych może zabrać głos zadając pytania.

Następnie wygłosiła krótki referat wprowadzający dotyczący **ekonomicznych i ekologicznych aspektów rozwoju energetyki w Polsce**. Podkreśliła występujące w Polsce problemy w sektorze paliwowo-energetycznym związane z wyczerpywaniem się zasobów oraz starzeniem się sieci produkcji i sieci przesyłu energii w Polsce.

Energetyka winna zmierzać do dywersyfikacji źródeł energii, czyli powinna być wzbogacane o nowe typy energii odnawialnej i energię atomową, oraz nową infrastrukturę energetyki. Są to problemy wielowymiarowe, zarówno ekonomiczne jak i społeczne.

Polsce coraz wyraźniej grozi deficyt energii, na który wpływa między innymi deficyt wody służącej do schładzania kotłów energetycznych. Jednak nie wynika on z niedoboru, ale z kryzysu zaopatrzenia.

Na świecie za najbardziej ekologiczną uznaje się właśnie energetykę wodną. Tymczasem w Polsce jest ona poważnie niedoceniana. W naszym kraju dominują małe elektrownie wodne, a dużych jest jedynie kilka.

Oceniła też stopień rozwoju energetyki w Polsce, jako niski i wskazała wynikające z tego zagrożenia, między innymi wzrost cen energii, konieczność jej importowania oraz możliwe problemy z dostawami wody. Przytoczyła również pozytywne przykłady, między innymi wsi, gdzie uzyskano praktycznie energetyczną samowystarczalność. Następnie oddała głos panelistom.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek wygłosił referat na temat: „Diagnoza, wyzwania i polityka paliwowo-energetyczna Polski”. Podkreślił, że energia jest fundamentem działalności gospodarczej i a energetyka stanowi strategiczny obszar polityki rozwoju

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Krakowie

społeczno-gospodarczego. Zużycie energii w Polsce będzie rosło, ponieważ jest związane z rozwojem gospodarczym.

Przypomniał, że do tej kwestii odwołuje się między innymi Plan Morawieckiego. Długofalowe cele polityki energetycznej w Polsce obejmują przede wszystkim odblokowanie inwestycji energetycznych, których brak powoduje starzenie się infrastruktury produkcji i przesyłu energii.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek przedstawił prognozę ostrzegawczą mówiąc, że udział bloków starszych niż 15 lat w polskiej energetyce konwencjonalnej wynosi ponad 85%. Jest to w jego opinii ogromny błąd polskiej transformacji, podczas której zaniechano inwestycji w sektorze energetycznym ze środków publicznych pozostawiając tę kwestię sektorowi prywatnemu, który również nie był skłonny do dokonywania dużych i kosztownych inwestycji, kosztem bieżących zysków. Podkreślił konieczność wycofywania starych bloków niespełniających zaleceń BAT- Bert Audialble Technology. Jeśli w Polsce nie dokona się szybka modernizacja już w perspektywie 4 lat krajowi grozi „black-out”, czyli przerwa w dostawach energii elektrycznej.

Prof. dr hab. Kazimierz Górka przedstawił referat dotyczący tendencji zmian w strukturze produkcji energii elektrycznej w Polsce. Nakreślił krótko tło dla zmian, wynikające zarówno z tendencji europejskich, gdzie energia odnawialna jest silnie promowana w skali UE, jak i zmian wynikających z postępu technicznego w zakresie produkcji energii. Obecnie Polska jest jedyną z niewielu gospodarek, gdzie energetyka nadal oparta jest na węglu. Jednocześnie, prof. dr hab. Kazimierz Górka odnotował spadek udziału zatrudnienia w górnictwie. Odniósł się także do produkcji i zużycia podstawowych paliw i energii, w przypadku których w Polsce nie ma miejsce znaczący postęp. Przedstawił dane statystyczne pokazujące zarówno zużycie poszczególnych paliw w Polsce jak poziom ich importu oraz eksportu, oraz zmiany tych wartości w poszczególnych latach. W Polsce nadal zużywa się dużo węgla, ale jego wydobycie spadło i spadł też znacząco jego export.

Podkreślił, że w Polsce niemal połowa energii pochodzi z importu, co jest bardzo negatywnym zjawiskiem. Zauważył również, że w naszej gospodarce najdalej do 2020 roku 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych. Podkreślił, że w Polsce rozwija się energetyka wiatrowa, na farmach wiatrowych od około 2 lat produkujemy więcej energii niż w energetyce wodnej.

Po wystąpieniach obu panelistów dr Agnieszka Thier otworzyła dyskusję nad poruszonymi w wystąpieniach kwestiami podkreślając wagę i aktualność problemów, które stanowią również jej obszar badawczy.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek przypomniał, że im większy jest poziom rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, tym mniejsze jest zużycie prądu. GOW jest mniej energochłonny niż tradycyjny przemysł, Przemysł ciężki, między innymi górnictwo jest energochłonne, natomiast sprzedaż wiedzy i kwalifikacji nie jest mało energochłonna.

Dr Agnieszka Thier odniosła się do kwestii opłat za uprawnienia do emisji CO₂, które są sprzedawane na rynku międzynarodowym, podczas gdy powinny być rozdzielone tak aby każdy kraj wykorzystał je na swoje potrzeby. Przypomniała także, że Polska miała już dawno plany w zakresie wykorzystywania energii jądrowej, jednak akurat, kiedy zakupiliśmy

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Krakowie

reaktor nastąpił wybuch w Czarnobylu i odsprzedaliśmy swój reaktor Finlandii. Co ciekawe reaktor ten działa tam do dziś.

Na sali wywiązała się dyskusja na temat kosztów poszczególnych typów energii. Podkreślono, że obecnie Niemcy odchodzą od energii jądrowej na rzecz energetyki odnawialnej, ze względu na jej rzeczywiste czyli pełne koszty. Pojawiła się także kwestia rosnących w siłę grup prosumenckich, które jednocześnie produkują energię i z niej korzystają, co umożliwi im sprzedaż nadwyżek. Odniesiono się również do zmian w polskiej energetyce, między innymi w ustawie ograniczającej możliwości rozwoju energetyki wiatrowej.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek zgodził się, że planowana ustawa jest przykładem polskich absurdów i powinna być poprzedzona rzetelną analizą dokonana przez ekspertów, a nie oparta na opiniach zainteresowanych stron, które nie są obiektywne. Podkreślił, że u nas w Polsce liczy się jedynie koszty bezpośrednie, a koszty pośrednie stanowiące również ważną kategorię są pomijane.

Prof. Śmiałowski zadał pytanie dotyczące gazu łupkowego, którego pozyskiwanie było swego czasu szeroko komentowane w mediach i miało zapewnić Polsce niezależność energetyczną. Odnosił się także do poruszonej przez dr Agnieszkę Thier kwestii obiegu zamkniętego.

Dr Agnieszka Thier odpowiedziała na pytanie dotyczące gazu łupkowego. Stwierdziła, że jego wydobycie ma negatywny wpływ na bardzo duże obszary ze względu na proces szczelinowania. W jednym miejscu stawiana jest mała stacja wiertnicza, ale szczelinowanie ma miejsce na dużym obszarze i wierząc napotyka się na ujęcia wody pitnej. Efektem tego jest degradacja środowiska naturalnego w krajach wydobywających gaz łupkowy i niszczenie zasobów wody przez chemikalia. Odnośnie obrotu zamkniętego energii podkreśliła, że jest to rzeczywiście obieg zamknięty i w pełni ekologiczny. Ponieważ technologia magazynowania energii jest bardzo rozwinięta, wioska może bez nowej biomasy funkcjonować przez 4 tygodnie.

Prof. Śmiałowski zapytał prof. dr hab. Kazimierza Górkę o ceny gazu z Rosji oraz o związek pomiędzy dynamicznym rozwojem technologii a bezrobociem.

Prof. dr hab. Kazimierz Górka odpowiedział, że Rosja liczy ceny gazu w taki sposób, że Polska, pomimo, że jest krajem tranzytowym płaci bardzo dużo. W efekcie bardziej opłaca nam się odkupić gaz od Niemiec. W kwestii związku pomiędzy bezrobociem a rozwojem technologii stwierdził, że trzeba się podzielić pracą. Odnosił się też do projektu dochodu obywatelskiego w Szwajcarii. Podkreślił, że w USA ponad 70% ludzi pracuje, podczas gdy u nas jest to około 40%, a w skali UE 60%.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek stwierdził, że postęp naukowo-techniczny wypycha bezrobocie, a na przykład w usługach publicznych jest za mało zatrudnienie, mówi się, że na przykład nauczycieli jest zbyt dużo, ale grupy wynoszą po 40 osób. Gdyby zmniejszono liczebność grup w klasach do około 10 osób, to zatrudnienie można by było zwiększyć na wszystkich szczeblach edukacji. W opinii prof. dr hab. Andrzeja Pruska mamy w Polsce do czynienia z prymitywną strukturą gospodarki. W efekcie niska jest także wydajność i podczas

Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Krakowie

gdy my pracujemy coraz więcej we Francji można pozwolić sobie na 35 godzinny tydzień pracy.

Na sali poruszono w dyskusji kolejne kwestie, odnoszące się do myślenia perspektywicznego i konieczności uwzględniania zarówno aspektów ekonomicznych, ekologicznych a także społecznych. Ważna jest nie tylko efektywność energetyczna i nie jest to jedyna kategoria, która powinna być brana pod uwagę w strategiach rozwoju energetyki. Należy brać pod uwagę nie tylko efekty, ale także to, jakimi nakładami są one osiągnane i kto ponosi ich koszty, zarówno pośrednie jak i bezpośrednie.

Prof. dr hab. Andrzej Prusek podkreślił, że są to problemy strategiczne, które dotkną przede wszystkim młodszą generację, która nie troszczy się wystarczająco o własne interesy. Na tę dyskusję zakończono.

Następnie prof. dr hab. Andrzej Prusek podziękował panelistom oraz uczestnikom dyskusji kończąc tym samym ostatni z cyklu odbywających się w PTE paneli dyskusyjnych dotyczących wyzwań rozwojowych Polski w warunkach pokryzysowych.

Protokołowała Kinga Szmigiel